

Portrét:

– zlatý retrívř

– Nova Scotia duck
tolling retrívř

– Chesapeake bay retrívř

– labradorský retrívř

– flat coated retrívř

– curly coated retrívř

Štěně
zlatého
retrívřa

Retřívřř (1)

Retřívřř nejsou jen právě teď populární psi, nejsou krátkodobým módním výstřelkem, který odezní stejně rychle, jako se objevil. Stali se něčím víc, moderní psí ikonou, fenoménem poválečné doby.

Unás v míře zpočátku ještě znásobené jejich nedostupností. Zatímco v USA nebo ve Velké Británii už dávno patřili k nejpobulárnějším psím plemenům, my jsme je znali jen zprostředkovaně. Střední a starší generace u nás o existenci retrívřů dlouho věděla jen z těch nemnoha amerických filmů, které se u nás směly objevit a kde byl - většinou labradorský - retrívř samozřejmou součástí dobře situovaných středostavovských rodin. Občas k nám pronikly i fotografie anglické královské rodiny - a ani tam zástupce retrívřů nemohl chybět. Není proto divu, že když se konečně na počátku 70. let minulého století retrívři objevili v tehdejší Československu, znamenali skutečnou senzaci a šířili se tak rychle, jak jen to sešněrované poměry dovolily. Dnes už i u nás patří retrívři k nejpobulárnějším a nejpočetnějším plemenům, ke stálícím naší kynologické scéně.

Není jen jeden

Pořád zde operujeme s pojmem „retrívř“. V myslech většiny lidí se pojí s představou labradorského, případně zlatého retrívřa. Zdaleka ne každý tuší, že plemen retrívřů je ve skutečnosti mnohem víc. V popularitě se je v posledních letech snaží dohnat flat coated retrívř, ve značném odstupu pak jim sekundují curly coated retrívř, Nova Scotia duck tolling retrívř a Chesapeake bay retrívř. Všichni jsou už nějakou dobu chováni a odchováni u nás a není žádná výjimka setkat se s nimi na některé z výstav.

Retrívř znamená přinašeč

Slovo retrívř, v anglickém originálu retriever, bylo odvozeno od slovesa to retrieve = přinašet. Retrívř tedy česky znamená přinašeč, což vyjadřuje původní účel, ke kterému byli tito psi vytvořeni. Angličtí lordi věnující se lovu byli maximalisty. Od svých psů požadovali dokonalý výkon a byli přesvědčeni, že přílišná univerzálnost, ač ve zbytku Evropy převážně oceňovaná, kazí vlohy typické pro jednotlivá plemena. Protože držet si najednou plemen hned několik pro ně nebyl problém, zaměřili se na to, aby každé z nich bylo v něčem dokonalé. Od pointrů tedy žádali perfektní hledání a především vystavování, nechť jim „kazí styl“ tím, že by je nutili k práci po výstřelu a zvláště pak k aportování. Nemluvě o tom, že teplomilní pointři s krátkou srstí se třeba do chladné vody nevrhali zrovna s nadšením. To měli zpočátku za úkol různí psi, ale postupně došlo ke specializaci. Aportování dostala na starost nově formovaná skupina - retrívři. Jejich úkolem bylo zvěř dokonale přinést, to znamená jemně ji uchopit a dopravit ji do rukou střelce bez sebemenšího poškození, rychle

Zlatí retrívři patří k oblíbeným a oceňovaným výstavním psům

a spolehlivě. Cenil se jemný stisk, psi zvěř nesměli nijak poničit ani příliš pevně svírat. Museli se za ní ochotně vrhat kamkoliv, třeba i do bažiny nebo do ledové řeky.

Tak by tedy bylo možno shrnout prvotní požadavky a důvody, proč došlo ke vzniku skupiny. K rozrůzněním retrívřů do jednotlivých plemen začalo docházet poměrně pozdě - až od konce 19. století.

Začalo to na New Foundlandu

Kořeny mají všichni retrívři společné, a abychom se k nim přiblížili, museli

bychom se přeplavit na druhou stranu Atlantiku, na poloostrov New Foundland, kde byli rozšířeni vodní psi známí jako St. John's Dog nebo St. John's Newfoundland. Byli to všestranní pomocníci rybářů, zdatní plavci s mastnou srstí odpuzující vodu, kteří námořníkům přinášeli nejenom zastřelené vodní ptactvo, ale také předměty, které jim spadly přes palubu, nebo ryby, které se někde zasekly na udici. Retrívři také svým pánům pomáhali zatahovat sítě, chytat ryby, které z nich vyklouzly, a transportovat úvazná lana. Vzhledem k drsnému, po převážnou část roku velmi chladnému klimatu, které na New Foundlandu panuje, a vzhledem k tamním bouřlivým chladným vodám museli místní psi být mimořádně odolní, otužilí a tělesně zdatní.

Z nich se později vyvinuli jednak velcí, mohutní novofundlandci, jednak lehčí, pohyblivější retrívři, u nichž byly po převozu do Anglie koncem 19. století jejich přirozené aportovací vlohy dále upevňovány a rozvíjeny. Zpočátku to byli psi vzhledově značně rozliční, převládala

Téměř všichni retrívři jsou vášniví aportěři

Zlatí retrívři jsou psi přátelští, mírní a snášenliví

zvířata se zvlněnou nebo přímo kudrnatou srstí. Postupně docházelo - převážně na území Velké Británie, ale nejen tam - k dalšímu rozrůzňování jednotlivých typů, a to i za přítomnosti cizí krve, až do podoby dnešních dobře rozlišitelných šesti plemen. Pět z nich je britských, Chesapeake bay retrívř pochází z USA a Nova Scotia duck tolling retrívř vznikl teprve v poměrně nedávné době v Kanadě.

Spojuje je láska k lidem

Ale retrívři nemají společnou jenom schopnost excelentně přinášet zvěř.

Jakkoliv je tato dovednost mezi lovci velmi ceněná, cestu do celého světa jim otevřelo něco jiného: jejich mimořádný vztah k lidem. Oni je prostě milují a to nejenom ty své. Věří, že člověk je v zásadě tvor dobrý, a podle toho se k němu chovají. Tak mírné, přátelské, důvěřivé tvory byste pohledali. Výjimky se najdou, ale v zásadě málokterý retrívř je dobrý hlídač a ještě méně byste mezi nimi našli obranářů. Zato o takové, kteří by se dali odvést „na vařené nudli“, žádná nouze není.

Další pro retrívry typickou vlastností je jejich snaha zavděčit se pánovi (Angličané

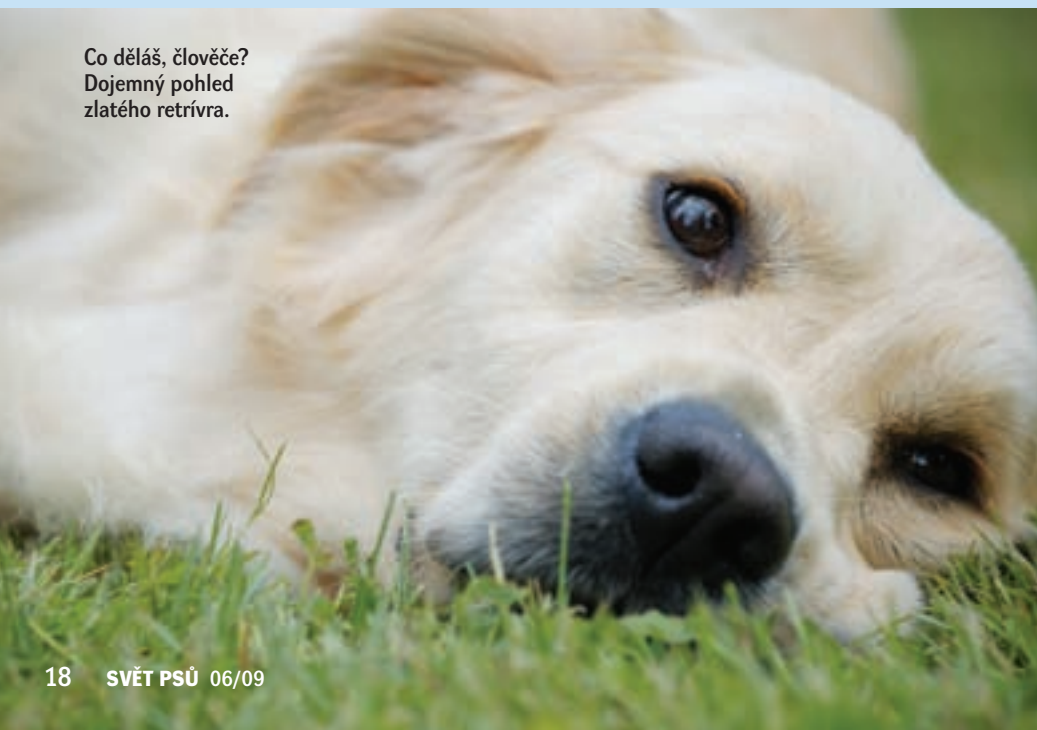
pro to dokonce mají termín „will to please“). Myslím, že právě tyto dvě vlastnosti jsou hlavním důvodem obrovské a setrvalé obliby retrívřů. I když určitě k ní přispěl pěkný, sympatický vzhled těchto líbivých psů a možnost volit z celé škály barev, typů srsti a částečně i velikosti.

Zlatý nejen barvou Zlatý retrívř

Druhý - či možná první, záleží na přesném místě a době - nejpoblárnější retrívř je znám pro svou krásnou dlouhou zlatou srst a také jemnou, poddajnou povahu. V tomto ohledu je snad ještě méně problematický než přece jen někdy bouřlivější a razantnější labrador. Jako kdyby představoval ztělesnění snad všech psích ctností: je poslušný, přizpůsobivý, inteligentní, učenlivý, laskavý, citlivý. Jako vodící pes je ceněný ze všech retrívřů nejvíce, a to právě pro svoji mírnost, poddajnost a nekonfliktnost i ve vztahu k jiným psům. Říká se o něm, že je zlatý nejen barvou, ale i povahou.

Původ zlatého retrívra je poměrně přehledný, protože se našly záznamy lorda Tweedmoutha, v zásadě zakladatele plemene. Z nich vyplývá, že jistě atypické, protože žluté, štěně flat coated retrívra jménem Nouse v roce 1869 spojil s fenou jakéhosi dnes už neexistujícího vodního španěla hnědé barvy s mírně zvlněnou srstí. Jeho prvotním cílem při tom

Co děláš, člověče?
Dojemný pohled
zlatého retrívra.

bylo odchovat dobré vodní aportéry. Už v první generaci se narodily čtyři žluté fenky, které jsou považovány za pramáti zlatého retrívra. Možné přikřížení irského setra i dalších plemen, o nichž se často hovoří, již není jednoznačně potvrzeno, stejně jako legenda o jakýchkoli žlutých ruských psech pocházejících údajně z ruského kočovného cirkusu. V každém případě se lord Tweedmouth i jeho následovníci u nově vznikajícího plemene zaměřili na podchycení krásné zlaté barvy, která mu později dala i definitivní jméno.

Standard krátce:

ZEMĚ PŮVODU: Velká Británie

CELKOVÝ VZHLED: Symetrický, vyvážený, aktivní, výkonný pes s hladkou nebo zvlněnou delší srstí, vyváženého pohybu.

VELIKOST: Kohoutková výška psů 56 až 61 cm ; fen 51 až 56 cm

BARVA: Všechny odstíny zlaté nebo krémové, ne červené ani mahagonové

KONTAKT: Klub chovatelů loveckých slídičů: www.kchls.cz

Retriever klub: www.retriever-klub.cz

Plemeno bylo britským Kennel Clubem uznáno v roce 1913 jako žlutý retrívř, v roce 1920 se stal definitivně „zlatým“. Do České republiky se zlatí retrívři dostali poměrně pozdě, až na počátku 80. let dvacátého století, a podobně jako v jiných zemích i zde se velmi rychle rozšířili. Moderní zlatý retrívř zůstává i nadále schopným loveckým psem, především pro práci v poli, skvělým aportérem, ale častěji je využíván jako pes vodičí, záchranářský nebo asistenční. Uplatnit se dokáže i ve psích sportech, i když nebývá tak pohyblivý a obratný, aby dosahoval na přední umístění. Patří také k velmi

Chesapeake bay retrívř bývá označován za jediného retrívra, který dobře hlídá

oblíbeným a oceňovaným výstavním psům. Především je to však bezkonkurenční rodinný pes, vzhledem ke snadné vychovatelnosti vhodný i pro začátečníky - což se o mnoha psech jeho velikosti říci nedá.

Jeho krásná srst nevyžaduje - s výjimkou období línání - nijak přehnanou péči, postačí ho občas přečesat a vykartáčovat. A tak jediným výrazným nárokem zlatého retrívra zůstává jeho touha po pohybu: na loveckého psa sice nikoliv nějak výrazně nadprůměrná, ale přece jen taková, že nestačí půlhodinové kolečko v městském parku. Zodpovědný majitel mu co nejčastěji dopřeje pohyb ve volné přírodě a jeho zamilovanou koupel. Vzhledem k módnosti plemene by si měl každý majitel dobře rozmyslet, kde si koupí štěně. Problémy s nekvalitními, často bázlivými a zdravotně poznamenanými zvířaty nejsou u zlatých retrívřů bohužel ničím výjimečným.

Pro Chesapeake typická hustá tvrdá srst působící jako napuštěná olejem

Práce, práce, práce Chesapeake bay retrívř

Jediné plemeno retrívra pocházející ze Spojených států. Nezvykle znějící jméno

Bez dlouhých procházek se neobejde

Standard krátce:

ZEMĚ PŮVODU: USA

CELKOVÝ VZHLED: Robustní, silný, nepříliš vysoký pes s hustou, krátkou, na plecích, krku, hřbetu a bedrech mírně vlnitou masťou srstí.

VELIKOST: Kohoutková výška ideálně u psů 67,5 cm a u fen 62,5 cm.

BARVA: Jakýkoli odstín hnědé, „barva uschlé trávy“

KONTAKT: Klub chovatelů loveckých slídičů: www.kchls.cz

Retriever klub: www.retriever-klub.cz

upomíná na zátoku („bay“) Chesapeake nacházející se na pobřeží státu Maryland. Tam prý v roce 1807 ztroskotala loď s anglickými námořníky, kteří měli na palubě i pejska Sailora a fenku Canton, oba náležející k tzv. St. John 's Dog, tedy blíže nespecifikovaným předchůdcům všech dnešních retrívrů. Místní lovce prý nadchly jejich pracovní schopnosti, zvláště ochota aportovat i ze studené vody a umění nadehnat zvěř lovcem do rány. Protože se jednalo o sourozence, nebyli spojeni mezi sebou, ale snad s dalšími psy typu flat a curly coated retrívr, později se přidalo mnoho dalších: americký vodní španěl, otterhound, coonhound...

Do současné podoby byl chesapeake vyšlechtěn na počátku 20. století, roku 1918 byl založen specializovaný klub pro nové plemeno. Už v dobách svého vzniku to byl výhradně pracovní pes, specialista k lovu kachen. Oblíbili si ho skuteční „profici“ - lovci z povolání, kteří se specializovali na dodávání čerstvých kachen do místních restaurací a hotelů. Nejlepší psi prý byli za sezonu schopni přinést svému pánovi z vody na tisíc kachen. A že to nebyla voda ledajaká, ale slaná, bouřlivá a pořádně studená! Lovecká sezona nastávala na podzim, z toho důvodu prý byla u psů preferována „barva mrtvé trávy“, díky které dokonale splývali s okolím. Ta je ostatně pro plemeno typická dodnes, stejně jako velmi hustá a tvrdá srst, která působí, jako kdyby byla napuštěná olejem, a která svého nositele skvěle izoluje před chladem a vlhkem.

Na plemeni se na první pohled pozná, že se jednalo a jedná o tvrdého pracovního psa. Chybí mu sladký výraz zlatého či labradorského retrívra, i jeho příznivci o něm říkají, že „je spíš užitečný než hezký“. A vzhledu odpovídá i povaha: tvrdohlavá, neústupná, přitom ale nesmírně pracovitá a schopná neuvěřitelného nasazení. Chesapeake bay retrívr rozhodně není nezvladatelný či dokonce agresivní pes. Dokáže sice spolehlivě hlídat, vyznačuje se výrazným charakterem, ale v kruhu svých lidí je milý a přátelský a má dobrý vztah k dětem. Přesto ho nelze do běžné rodiny bez výhrad doporučit - pro psa, který byl podle dobových pramenů zvyklý „pracovat celý život pět až sedm dní v týdnu“, by byl život v ní příliš fádni a nudný.

Benjamíněk Nova Scotia duck tolling retrívr

V překladu jeho název zní „retrívr z Nového Skotska lákající kachny“. Tím je řečeno mnohé. Tento maličký, ostatním jen vzdáleně se podobající retrívr údajně

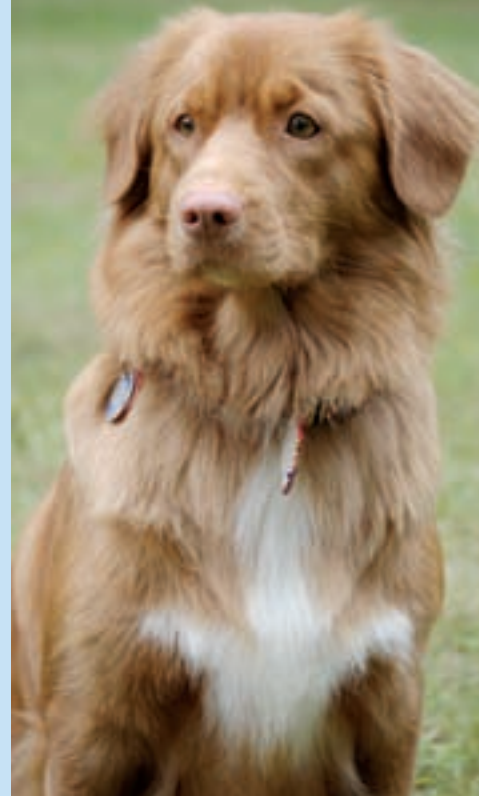
Tolleři jsou mimořádně aktivní, činorodí psi. Majitel se jim musí postarat o zábavu.

lákal kachny na mávání svého vztyčeného huňatého ocasu s bílou špičkou na konci a hravým, nezvyklým pohybem. Kachny prý jim byly natolik fascinovány, že samy vbíhaly lovcům do rány... Jak vidno, jeho hlavní pracovní náplní nebylo přinášet mrtvé kachny, ale vábit ty živé. „Toller“ možná více než retrívry připomíná španěly a je také dost pravděpodobné, že se někteří z nich (nejčastěji se hovoří o kokršpanělovi) podíleli na jeho vzniku spolu s irským setrem. Svou roli při jeho vzniku hráli i další retrívři. Ze všech retrívrů je určitě nejtemperamentnější, nejvzrušivější a také

Ve smečce je legrace!
Skupinka tollerů v akci

Z retrívrů je nejdrobnější

Co se bude dít teď?

Standard krátce:

ZEMĚ PŮVODU: Kanada

CELKOVÝ VZHLED: Středně velký pes se středně dlouhou srstí a neustále se vesele se pohybujícím ocasem.

VELIKOST: Kohoutková výška ideálně u psů 48 až 51 cm a u fen 45 až 48 cm.

BARVA: Červená s možnými bílými znaky na špičce ocasu, tlapách, hrudi a lysince (nezbytné jsou alespoň jedny)

KONTAKT: Klub chovatelů loveckých slídičů: www.kchls.cz

Retriever klub: www.retriever-klub.cz

nejhravější. Hravost si spolehlivě uchovává až do vysokého věku, stejně jako doslova posedlost aportováním. A protože je také obratný a šikovný, je vhodným adeptem pro nejrůznější kynologické sporty od flyballu až po agility a dogdancing - a ani

v jednom není bez šance na úspěch.

FCI byl uznán až v roce 1981.

Text Lea Smrčková

Foto Martin Smrček

Dokončení příště: Labradorský retrívr, flat coated retrívr, curly coated retrívr

Pohyb v přírodě miluje